

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 40/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om upphävande av förmögenhetsskattelagen och om värdering av tillgångar vid beskattningen samt till vissa lagar som har samband med dem

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 oktober 2005 en proposition med förslag till lagar om upphävande av förmögenhetsskattelagen och om värdering av tillgångar vid beskattningen samt till vissa lagar som har samband med dem (RP 144/2005 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Kirsi Seppälä och konsultativ tjänsteman Jukka Vanhanen, finansministeriet
- professor Olli Mäenpää
- professor Ilkka Saraviita.

Dessutom har utskottet fått ett skriftligt utlåtande från

— justitieministeriet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att förmögenhetsskattelagen upphävs och det stiftas en lag om värdering av tillgångar vid beskattningen. Det senare lagförslaget innehåller bestämmelser i syfte att definiera företags nettoförmögenhet och fastigheters beskattningsvärde för fastighetsbeskattningen. Dessutom föreslås att bestämmelserna om skyldighet att deklarerera förmögenhetsuppgifter i lagen om beskattningsförfarande ses över liksom vissa bestämmelser i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter. Vidare ingår förslag till ändring av inkomstskattelagen, ändring av lagen om skatt på arv och gåva, ändring av 51 c och 52 c § i lagen om

beskattning av inkomst av näringsverksamhet, ändring av 37 § i tonnageskattelagen, ändring av 1 och 4 § i lagen om undanröjande av internationell dubbelbeskattning, ändring av lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet, ändring av 2 § i lagen om ömsesidig handräckning mellan de behöriga myndigheterna i Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen på beskattningens område, ändring av lagen om förskottsuppbörd, ändring av fastighetsskattelagen samt ändring av 5 § i lagen om centralskattenämnden.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2006.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2006 och avses bli behandlad i samband med den.

I motiveringarna för lagstiftningsordningen bedöms propositionen utifrån grundlagens 10 § om skydd för privatliv och personuppgifter samt

80 § om delegering av lagstiftningsbehörighet. I motiveringarna anförs att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen har dock funnit det motiverat att propositionen föreläggs grundlagsutskottet för behandling.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Deklarationsskyldighet

Fysiska personer och dödsbon ska enligt 10 § i lagförslag 5. i sin skattedeklaration lämna uppgifter om tillgångar förtecknade i paragrafens 2 mom. och skulder nämnda i 3 mom.

Skyldigheten för personer att lämna uppgifter om sig själva till myndigheterna har relevans framför allt med hänsyn till skyddet för privatlivet enligt 10 § i grundlagen (t.ex. GrUU 15/2002 rd, s. 2—3, GrUU 64/2002 rd, s. 2/II). Av motiven framgår att de uppgifter som avses i propositionen behövs för beskattningen oavsett upphävandet av förmögenhetsskattelagen. Det finns godtagbara grunder för regleringen. De tillgångar som berörs av anmälningsskyldigheten förtecknas uttömmande i 10 § 2 mom. i lagförslaget och de lån som ska deklarerats framgår av 3 mom. Hänvisningen till "uppgifter enligt 1 mom." är dock inte lyckad med tanke på tydligheten om avsikten är att avgränsa regleringen till uppgifter som behövs för beskattningen. Beskattning inbegriper enligt motiven i detta sammanhang också skattekontroll och indrivning av skatter. Förhållandet mellan bemyndigandet i paragrafens 1 mom. om att meddela föreskrifter och förteckningen i 2 mom. blir dessutom på grund av hänvisningen i alltför hög grad öppen för tolkning. Lagförslagets 10 § 2 och 3 mom. bör av tydlighetsskäl formuleras utan hänvisning till 1 mom.

Offentlighet i fråga om beskattningsuppgifter

I lagförslag 14 förslås att 5 och 6 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattnings-

uppgifter ändras genom strykning av omnämningarna om förmögenhetsuppgifternas offentlighet. Förslaget innebär att på dessa uppgifter tillämpas 4 § i den gällande lagen. Dess huvudregel föreskriver att uppgifter om den skattskyldiges ekonomiska ställning ska vara sekretessbelagda.

Handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna är enligt 12 § 2 mom. i grundlagen offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Var och en har rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar.

Genom att sekretessbelägga uppgifter om den skattskyldiges ekonomiska ställning vill man skydda privatlivet i överensstämmelse med 10 § i grundlagen. Främjande av en annan grundläggande rättighet är således ett tvingande skäl som ger möjlighet att separat begränsa handlingars offentlighet enligt 12 § 2 mom. i grundlagen. Handlingar som beskriver en persons ekonomiska ställning är sekretessbelagda också enligt 24 § 1 mom. 23 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Lagen har stiftats i samråd med grundlagsutskottet och utskottet anförde inga konstitutionella anmärkningar mot det nämnda lagrummet (GrUU 43/1998 rd, s. 5/II). Den föreslagna regleringen påverkar inte behandlingsordningen av lagförslag 14.

Enligt motiven avser man inom statsrådet att inleda fortsatt beredning för att få fram en mer detaljerad reglering om frågor relaterade till förmögenhetsuppgifter. I ett sådant sammanhang bör man bedöma den nuvarande uppbyggnaden av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter och dess relation till bestämmelserna i 12 § 2 mom. i grundlagen. Of-

fentlighet är enligt grundlagen huvudregeln och undantag kräver separat lag. Utskottet menar att en lag om offentlighet i fråga om beskattningsuppgifter som baserar sig på sekretess som huvudregel är snedvriden utifrån grundlagsperspektivet. Strukturen i lagen om offentlighet i beskattningen bör utvecklas med sikte på bättre överensstämmelse med grundlagen.

Inom statsrådet bör man enligt utskottets bedömning också med hänsyn till skydd av personuppgifter enligt 10 § i grundlagen bedöma den gällande lagstiftningen om myndigheternas rätt att få uppgifter och behandling av personuppgifter i skatteförvaltningen (se t.ex. GrUU 14/2002 rd, s. 2—6, GrUU 15/2002 rd, s. 2, GrUU 17/2002 rd, s. 2/I).

Skattestyrelsens behörighet att meddela föreskrifter

I den aktuella propositionen föreslås ändringar i samma bestämmelser om Skattestyrelsens behörighet som i regeringens tidigare proposition

med förslag till ändring av vissa bestämmelser i anknytning till beskattningsförfarandet (RP 91/2005 rd). I sitt utlåtande om nämnda proposition bedömde grundlagsutskottet huruvida behörigheterna att meddela föreskrifter är grundlagsenliga (GrUU 35/2005 rd, s. 3—4). Utskottets ställningstaganden i detta utlåtande om justering och förtydligande av regleringen gäller också 7 och 10 § i lagförslag 5, i den nu aktuella propositionen. Därför måste 7 § 3 mom. i detta lagförslag preciseras enligt utskottets tidigare utlåtande för att lagförslaget till denna del ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men lagförslag 5 bara om utskottets konstitutionella anmärkningar om 7 § 3 mom. beaktas på behörigt sätt.

Helsingfors den 26 oktober 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
medl. Hannu Hoskonen /cent
Sinikka Hurskainen /sd
Irina Krohn /gröna
Annika Lapintie /vänst
Reino Ojala /sd

Klaus Pentti /cent
Markku Rossi /cent
Arto Satonen /saml
Seppo Särkiniemi /cent
Astrid Thors /sv
ers. Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Sami Manninen.